

BERGSLIA BARNEHAGE

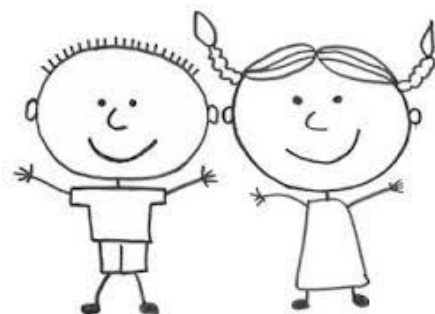

GENERELL ÅRSPLAN 2016-2020

Liten barnehave – Store muligheter.

BERGSLIA-PÅ LAG MED BARNA.

FORORD

OSS OG

**VELKOMEN TIL
BERGSLIA
BARNEHAGE !**

Hei alle saman.

Velkommen til nytt barnehageår.

I barnehagelova § 2 står der at barnehagen skal vere ei pedagogisk verksemd og at samarbeidsutvalet skal fastsetje ein årsplan for verksemda. Alle barnehagar er pålagde å utarbeide ein årsplan som skal synleggjere barnehagen sitt pedagogiske arbeid til samarbeidspartnarar som foreldre, eigar og andre interesserte. Den er også grunnlag for kommunen sitt tilsyn med barnehagen.

Vi i Bergslia har valt å dele årsplanen i to delar. Vi har ein 4-årsplan som tek føre seg den grunnleggjande delen og den pedagogiske plattformen som ikkje endrar seg frå år til år. I arbeidet med planen så har vi nytta personal møter og planleggings dagar.

Årsplanen for Bergslia barnehage byggjer på Herøy kommune sin lokale rammeplan, som igjen byggjer på den nasjonale rammeplanen og Lov om barnehagar.

Eit viktig grunnlag er også erfaring og refleksjon som personalgruppa har gjort.

Alle har gjennom ulike prosessar fått kome med innspel til planen og vi har fått utarbeidd ei felles plattform. Planen er derfor eit viktig arbeidsreiskap for personalet og den skal sikre at vi jobbar i rett retning slik at barna får ein tilpassa, utfordrande og kjekk barnehage kvardag.

Den kommunale rammeplanen er revidert og kom ut i ny utgåve hausten 2016.

Årsplanen skal godkjennast av samarbeidsutvalet som består av representantar frå personalet, foreldra og kommunen.

Vi ser fram til oppgåvene som ligg føre og vil på vegne av personalet ønske alle brukarar av årsplanen mange gode barnehageår..

Bergslia august 2016

Monica Kvalsund

Frå Barnemunn :-)

Kjærlighet er å være glad i nokon sjølv om du ikkje kan fordra dei , Johannes 6 år.

Det er veldig typisk for en mor å gifte seg med en far, Isabella 5 år.

Eg vil hels ha venner som gjer som eg bestemmer, Selma 5 år.

INNHALDSLISTE.

	Framsida	Side 1
--	----------	--------

Velkommen til oss	2
Innholdsliste	3
Lovverk for drifta av barnehagen.	4
Lokal rammeplan og kort historikk for Bergslia	5
Visjon	6
Pedagogisk grunnsyn og lyttande pedagogikk	7
Barnehagen sitt innhald	9
Omsorg, leik og læring	11
Meistring, oppdragelse og danning.	13
Leik	14
Læring	15
Barns medverknad	17
Vennskap / mobbing	18
Språkleg kompetanse	19
Barnehagen som kulturarena	19
Dei 7 fagområda	20
Progresjonsplan	21
Likestilling	26
Vaksenrolla	28
Samarbeid barnehage – heim	29
Observasjon - planlegging	30
Vurdering, dokumentasjon	31
Samarbeid med andre instansar	31
Overgang barnehage - skule	32
« I dag har jeg bare lekt »	35
Dikt « alt jeg lærte i barnehagen »	36

**LOVVERK
DRIFTA AV**

**BARNEHAGEN. BARNEHAGELOVA OG
FORELDREMEDVERKNAD**

FOR

§1 Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståing med heimen ivareta barnas behov for omsorg og leik, og fremme læring og danning som grunnlag for ei allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggande verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik tilgiving, likeverd og solidaritet, verdier som kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneske rettane. Barna skal få utfolde skaparglede, undring og utforskartronge. Dei skal lære å ta vare på seg sjølv, kvarandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggande kunnskapar og ferdigheiter. Dei skal ha rett til medverknad tilpassa alder og føresetnader. Barnehagen skal møte barnet med tillit og respekt, og anerkjenne barndommen sin eigenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i leik og læring, og vere ein utfordrande og trygg stad for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremje demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

I BERGSLIA legg vi vekt på dei kristne høgtidene og hjelper til med å gi barna ein oppseding i samsvar med kristne verdier.

§2. Innhald

« Barnehagen skal vere ei pedagogisk verksemd. Barnehagen skal bestå heimane i deira sine omsorgs- og oppdragar oppgåver, og på den måten skape eit godt grunnlag for barna si utvikling, livslange læring og aktive deltaking i eit demokratisk samfunn.»

§3. Barns rett til medverknad.

” Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagen si daglige verksemd. Barn skal jamleg få mulighet til aktiv deltaking i planlegging og vurdering av barnehagen si verksemd. Barnet sitt synspunkt skal leggest vekt på i samsvar med alder og modning ”

§ 22. Opplysningsplikt til barnevernstenesta.

Barnehagepersonalet skal i sitt arbeid vere oppmerksam på forhold som kan føre til tiltak frå barnevernstenesta si side. Utan hinder av teieplikta skal barnehagepersonalet av eige tiltak gi opplysningar til barnevernstenesta, når det er grunn til å tro at et barn blir mishandla i heimen eller det føre ligg andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. Lov om barnevernsteneste ”

§ 4 .Foreldreråd og samarbeidsutval.

«For å sikre samarbeidet med barna sin heim, skal kvar barnehage ha eit foreldreråd og eit samarbeidsutval.»

Foreldrerådet består av foreldra/dei føresette til alle barna og skal fremje deira sine fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppa skaper eit godt barnehagemiljø.

Samarbeidsutvalet skal vere eit rådgjevande, kontaktskapande og samordnande organ.

Samarbeidsutvalet består av foreldre /føresette og tilsette i barnehagen, slik at kvar gruppe er likt representert. Barnehagen sin eigar kan delta etter eige ønske. Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalet for kvar barnehage fastsette ein årsplan for verksemda.

LOKAL RAMMEPLAN.

Herøy barnehagen vil bevege seg i retning av Herøy kommune sin visjon ”ei båt lengd føre” med sin eigen visjon:” Herøy-barnehagen skal vere den beste plassen å vere og den beste plassen å lære.”

Hovudmål: Barnehagen skal ta vare på barndommen sin eigenverdi.

Barnehagen skal sette barna i stand til å meistre tilværet, sette dei best mogeleg i stand til å møte samfunnet sine krav og forventningar.

Felles satsingsområde for barnehagane i Herøy 2016 - 2020.

2016 – 2018

Etikk, religion og filosofi

Leik og relasjonar

Barn med særskilte behov – tidleg innsats

Kommunikasjon, språk og tekst

Språkleg mangfald som ressurs

2018- 2020

Språkleg mangfald som ressurs

Natur, miljø og teknikk

Antal, rom og form

Barn med særskilte behov – tidleg innsats

Leik og relasjonar

Utifrå desse satsingsområda vel vi tema for arbeid med barna og personalsamarbeid.

Meir om desse satsingsområda kjem fram under plan for året 16/17.

KORT HISTORIKK OM BERGSLIA.

Barnehagen er eigd av Herøy kommune og vart bygd i 1990. Kommunen har 4 kommunale barnehagar og Bergslia er den einaste i ytre Herøy.

Vi har to avdelingar Marihøna 0-3 år og Hakkebakken 3-6 år med tilsaman 27 plassar.

Barnehagen sitt særpreg er den flotte solfylte natur tomte som ligg idyllisk til.

Stabilt personale som med delte stillingar er på ca 8-10 personar.

Barnehagen ligg i utkanten av Bergslia byggefelt ved siden av Sirlihaugen barnehage og Blåhaugen skule. Den ligg sentralt og flott til på ei høgde med gangavstand til gymsal på Borga, kulturhus, Sunnmørsbadet og Herøy kyrkje. Vi har eit fantastisk flott og variert ute område med kupert terreng og mange natur krikar og krokar. Tre, berg , plen og grus i fin blanding. Nærmiljøet gir oss fine muligheiter til turar og opplevingar i skog, fjell og fjøre.

Frå barnemunn:

Det er ganske stygt med lange land. Eg skulle ønske at Norge var tjukkare, Emilie 7 år.

HERØY KOMMUNE SIN VISJON ER : «Ei båtlenge føre.»

**Med den som utgangspunkt å jobbe etter så er
BERGSLIA SIN VISJON :**

Liten barnehage – Store muligheter.

BERGSLIA-PÅ LAG MED BARNA.

Vårt mål er at barn, foreldre og personale skal oppleve å vere ein del av ein barnehage med høg kvalitet. Foreldre skal møtast med respekt, tillit og openheit gjennom informasjon, dokumentasjon og gjensidig kommunikasjon.

Gode dagar med høg trivselsfaktor, der vi er på lag med barna.

Barna si utvikling og trivsel er vår viktigaste fokus. Bergslia ønsker å bidra til at kvart enkelt barn skal oppleve å lykkast i eige liv.

Vi i BERGSLIA jobbar etter lyttande pedagogikk og har fokus på desse kjerneverdiane» LITEN» på vegen mot målet.

L: Lyttande
I: Inkluderande
T: Trivsel
E: Engasjert
N: Nytenkjande

Lyttande :

Personalet må ha forståing for barna sitt totale behov. Det er nødvendig at dei vaksne lyttar til kva barna egentlig prøver å fortelje gjennom sitt kroppsspråk, sin veremåte og språklege kompetanse. Å vere lyttande pedagog vil sei å vere tilstades for barna og ha barna sitt beste i fokus.

Inkluderande: Personalet skal møte barna med tillit og respekt, og erkjenne barndommen sin eigenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i leik og læring, og vere eit utfordrande og trygg stad for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Trivsel:

Barn, føresette og personale skal bidra til at Bergslia er ein trygg og god arena for læring og utvikling, med barnet i fokus. Trivast vi så utviklar vi oss.

Engasjert:

Engasjert tyder å vise nærheit og interesse, å vere ein pådrivar i barnehage kvardagen. Engasjement smitter og gjennom å vere tilstades skaper vi positive opplevingar. Mitt initiativ inspirer andre.

Nytenkjande:

Barnehagen skal vere i kontinuerlig utvikling, søkande og kreativ. Fokuset er på muligheter og løysingar og møte samfunnet sine krav og forventningar. Vi gjer ting vi ikkje har gjort før og er nysgjerrige og forskande.

PEDAGOGISK GRUNNSYN OG BARNESYN.

Barn er kompetente og unike menneske. Med det meiner vi at alle barn har moglegheiter i seg til å kommunisere med og lære av omgjevnadane sine. Dei kan vere med på å påverke sin eigen kvardag. Dei er nysgjerrige, kreative og lærelystne. Dei viser empati og omsorg. Heilt frå fødselen av er barnet fylt av evner og gode eigenskapar. Det enkelte barn skal verte sett og delta aktivt i å skape sin eigen identitet og kultur. Barnet skal få utvikle seg utifrå sine eigne forut setningar og skal føle seg verdifulle og godtekne for den dei er. Dette betyr ikkje at dei har rett til å få det som dei vil, men at dei har rett til å ha sine egne opplevingar, meiningar og følelesar.

Vi tar utgangspunkt i eit grunnsyn på læring som seier at :

Barn lærer med og gjennom eigen kropp.

Barn lærer gjennom aktivitet og prøving.

Eit pedagogisk tilrettelagt miljø er dynamisk, det veks og blir endra i takt med barnet sin alder og utvikling. Ein samla barnehage med felles visjonar, verdiar og haldningar bidreg til tryggleik og bevisstgjerjing.

« *Filip 5år* *ein klok gut sine tankar om å lytte til andre:*

*Filip: Du må berre ha høyrstyrke
skjønar du!*

Filip: Du må heile tida høyre på kva alle snakkar om, du må høyre nøye etter! Det er berre slik du kan få høyrestyrke.! » « Frå Lyttende pedagogikk»

Innhaldet i barnehage kvardagen vert planlagt i gjensidig samarbeid mellom barn og vaksne.

- * Barna får lære gjennom erfaring.
- * Dokumentere for å synleggjere at vi lyttar.
- * Barna får utfordringar samt muligheit til å prøve sjølv.
- * Barna får medverke i eigen kvardag.

- Barneperspektivet
- Leiken sine muligheter

- Refleksjon hos barn og vaksne.
- Prosjekt som arbeidsmåte.
- Observasjon – dokumentasjon – refleksjon.

Den grunnleggjande filosofien er at barnet har alle muligheiter for utvikling i seg. Dei lærer gjennom å bygge opp sin eigen kunnskap i samhandling med andre barn, vaksne og omgjevnadane.

Den er inspirert av den pedagogiske filosofien Reggio Emilia som og er ein by i Italia. Lyttande pedagogikk er eit omgrep som omhandlar all kommunikasjon og dei verdiane verksemda kvilar på. Grunnleggjande verdiar frå Reggio Emilia er, demokrati, subjektivitet, ulikskap, delaktig-heit, forhandling og pedagogisk dokumentasjon. Desse verdiane er alle avhengig av kvarandre og av kunsten til å lytte.

Barna sjølv er ofte betre lyttarar enn vi vaksne og vi prøver å lære av dei. Barn lyttar til livet og beherskar lyttinga sin kunst. Observere, ta og føle på, lukte og smake, lytte og leite. Alt dette er grunnleggjande handlingar for kommunikasjon.

Barnehageleiar Malaguzzi :

« Det man HØRER gløymmer ein, det man SER husker ein, det man GJER forstår ein .»

Sentrale element i pedagogisk arbeid:

Den vaksne:

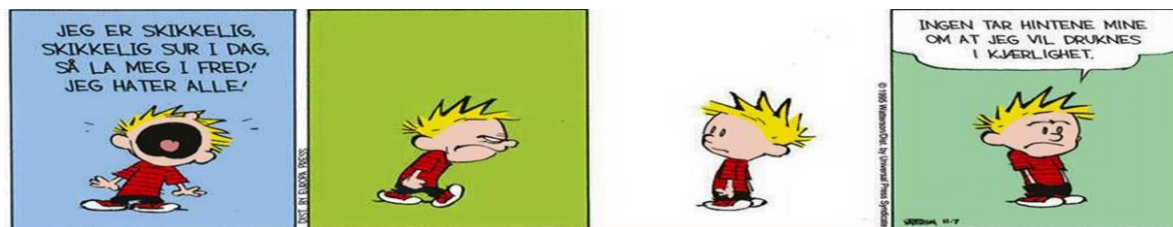
Bevisste , reflekterte, lyttande og delaktige.

Barnet:

Den viktigaste ressursen.

Rommet:

Våre rom skal ønske velkommen til leikande og lærande aktiviteter.

BARNEHAGEN SITT INNHOLD. **KVARDAGSAKTIVITETANE I BERGSLIA** **BARNEHAGE**

Det meste av samspel, utvikling og læring foregår i kvardagsrutinene for barna, sjølv om ikkje alle dagar er like er dagsrytma relativ fast. Det opplevast trygt og forutsigbart for barnet å kunne vite kva som skjer i og gjennom sin eigen kvardag. Kvardagsrutiner gir personalet moglegheit til å gi barna eit innhald som er tilpassa alder og utvikling. Og kan evaluerast og endrast både med tanke på innhald og formål, men også etterkvart som barna blir eldre og får andre forventningar og krav til meistring og sjølvstendigheit.

Levering/ henting

Mål:

Barn og foreldre/føresette skal føle seg velkommen og ivaretekne når dei kjem til barnehagen. Ein god dialog mellom vaksne, ansatte og foreldre gir tryggleik og ei kjensle av at barnehagen er ein god stad å vere, både for barna og foreldre. Gjennom å ha gode rutinar i levering og hente

situasjon, gir det ein god start på dagen og avslutting av ein barnehage dag, samtidig som det er ein viktig arena for utveksling av informasjon. Foreldre har alltid ansvar for å seie ha det til sitt barn når det går om morgonen. Og også seie ha det til personalet i barnehagen når dei hentar barnet om ettermiddagen.

Metode (vaksenrolle ved levering og hentesituasjonar)

- Sjå barnet og den vaksne som kjem / går
- Gi uttrykk for at du er glad for å sjå enkelt barnet
- Å sjå kva kvar enkelt treng
- Ta imot praktiske beskjedar/ informasjon frå foreldre som gjeld barnet
- Gi tilbakemelding til foreldra om korleis barnet deira har hatt det i barnehagen den dagen
- Vere støttande og behjelpelig dersom det er vanskelig å levere/ gå eller hente
- Vere anerkjennande når barnet er lei seg og har det vondt. Vis at du forstår, vere ein trygg vaksen. Det smittar også over på foreldre.

Måltid

Mål: Barna skal få tid til å ete seg mette, trene på å kjenne egne behov (svolt og metthetsfølelse) vente på tur, be om mat og drikke, Øve/lære bordskikk, sitte rolig ved bordet, turtaking Øve på å ete sjølv, bli kjent med ny og forskjellig mat. Bruke språk til samtale og begrepslæring. I tillegg lære bordskikk og ha enkle reglar rundt bordet, i forhold til aldersgruppa til barna. Sitte saman og vere sosiale saman.

Metode: Snakke roleg med kvarandre, og ikkje over barna. Vi er opptekne av det sosiale rundt bordet, det å sitte saman med andre barn og vaksne. Prate saman, øve sosial kompetanse og oppleve måltidet som ein positiv aktivitet.

Øving i å bruke bestikk, drikke av glas, prøve å smørje sjølv,

Vaksne sit saman med barna rundt bordet for støtte og veiledning .

Ha mest mogleg av utstyr tilgjengeleg, slik at ein slepp å gå fram og tilbake.

Starte måltidet med song, avslutte med takk for maten og hjelpe barna i å rydde etter seg

Hygiene/ Toalett/ stell

Mål: Hygiene og reinsligheit

Omsorg, tryggleik og nærleik

Do-trening og bleieskift

Tannpuss

Kroppsbevisstheit, sjølvstendig trening og begreps trening.

Innhald/metode: Handvask når barna kjem til barnehagen og reiser heim.

Før og etter måltid, når vi har vore ute og ellers ved behov.

Øve på å sjå sjølv, treng eg ein vask i for eksempel ansiktet.

Sjølvstendig heit i do- besøk (alders og modningsbehov)

Den gode samtalen og ein til ein kontakta ein har i stelle situasjonen er viktig og ein god arena for språktrening, kos og nærleik. Gi barna nok tid, tryggleik i situasjonar, sette ord på alt ein gjer, begreps læring.

Vi hjelper med tannpuss og viser barna, samtidig som barna får prøve sjølv.

AV- OG PÅKLEDNING (garderbobe)

Mål: Sjølvstendig trening, omsorg og nærleik

Begreps trening

Innhald/metode: Bruke god tid i garderoben

Trene på å ta av og på kle og sko med hjelp frå vaksne, auka forventning og krav etter alder/ utvikling og modning, men realistiske krav og forventningar

Nemne kroppsdelar og plagg
 Trene på å finne fram og rydde på plass riktig sko/kle etc, anerkjenne og ros ved
 meistring, opplevingar, oppmuntre og sjå løysingar.
 Gi gode og tydelege beskjeder. Forberede barna» i dag skal vi ha på» huske på
 barns medverknad

UTELEK OG TURER

Mål; Verte kjent og trygg på ute miljøet i barnehagen, i nærmiljøet og i skogen
 Allsidig leik, motorisk utfolding og motoriske utfordringar
 Oppleve mulighetene i anna terreng/miljø
 Bli kjent med resten av barna og barnehagen.

Innhald/metode; Ute kvar dag. Gjerne formiddag og ettermiddag
 Dei minste barna ute etter behov, interesse, føre og temperatur i vinterhalvåret
 Faste tur dagar, for allsidige og gode opplevingar i nærmiljøet.
 Lengre turar og turar med buss og bil får barna på stor avdeling.
 Bruke god tid, oppdage og utforske- barn og vaksne saman
 Vere ute saman med barn og vaksne i heile barnehagen.

SAMLINGSTUND

Mål; Gruppefellesskap
 Lære namna til kvarandre
 Kulturformidling
 Introduisering til å sitte stille, lytte og konsentrere seg
 Ha de hyggelig saman
 Språk og begrepslæring
 Sjølvstendigheitstrening

Innhald/metode; Innhald, form og vargheit blir tilpassa barna sitt nivå/interesse
 Enkle songsamlingar, temasamlingar, eventyr osv
 Lære/synge forskjellige songar

Barnehagen har også fellessamlingar som er kjekt, spennande og sosialt og delta på.

FORMING

Barna får utvikle heile seg gjennom forming og skapande aktivitetar. Barna sitt behov for å
 uttrykke, formidle og forstå inntrykk gjennom ein dag kjem oftast fram i leiken. Men forming er og
 ein måte å uttrykke og oppleve på. Samtidig utviklar barna kreativitet og fin motorikken
 i lystbetonte kjekke stunder.

Mål:

1. Skape kreative kjekke stunder.	- stimulere språket - finne gleda med prosessen med ulikt materialer - trene den sosiale kompetansen ved å samarbeide om produkt
2. Stimulere fin motorikken	- klippe, lime, teikne perle, male osv. - konsentrasjon for å gjennomføre prosessen
3. Få mestrings følelse av å skape	- kjenne gleda ved prosessen ved å lage ferdige produkt for å glede andre eller seg sjølv.

OMSORG, LEIK OG LÆRING

Vi har som mål at alle barna i Bergslia skal trivast og ha det godt i barnehagen.

«I rammeplanen s. 7 står der at barnehagen sitt samfunns mandat er å tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs og læringsmiljø som er til barna sitt beste. Vi skal sjå og møte enkelt barnet slik at det lærer og utviklar seg utifrå egne forutsetningar. Omsorg, oppdraging og læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, åndsfriheit, toleranse, helse og forståing for berekraftig utvikling. Bhg lova § 2.»

Omsorg.

Alle barn har rett til omsorg og skal møtast med omsorg. Trivsel er avhengig av tryggleik.

Kvardags aktivitetar skal pregast av god omsorg. Barna skal verte møtt i ein omsorgsfull relasjon som skaper tillit og tryggleik for å vere i barnehagen. Forståing for sosiale forhold og prosessar, samt meistring av sosiale ferdigheiter krevst erfaring og deltaking i fellesskapet. Barn lærer å forhalde seg til andre når dei møtast direkte i leik og samspel. Vennskap må lærast og det å forhalde seg til andre er kanskje noko av det viktigaste barnet lærer i barndommen.

I omsorg, leik og læring vil barnas sosiale kompetanse bli uttrykt og bekrefta ved at de vise evne til å leve seg inn i andre sin situasjon og viser medfølelse (jmfr. Rammeplanen)

I Bergslia barnehage meina vi at det er den vaksne, og den vaksne sin veremåte overfor kvarandre som dannar grobotn for korleis barna si evne til å gi omsorg utviklast. For at barna skal utvikle evne til å gi omsorg, så er det viktig at dei har gode rollemodellar.

Dei må oppleve å få omsorg av dei vaksne, og dei må sjå dei vaksne gi omsorg til andre.

Mål: Vi vaksne i Bergslia barnehage går føre som eit godt eksempel ved å:

- Sørge for at barna får oppleve eit miljø prega av glede, humor, kreativitet, meistring og utfordring.

- Trøste kvarandre når vi ser andre er lei seg (både barn og vaksne)

- Lytte til kva den andre har å seie.

- Vise nærleik og gi omsorg. Ta godt imot barna om morgonen, vise at vi ser dei.

- Ta barna sine signal når noko er gale helsemessig og allmenntilstanden er dårlig.

- Sørge for at kroppen sine behov er dekkja, svolt, stell, søvn og nødvendige klede.

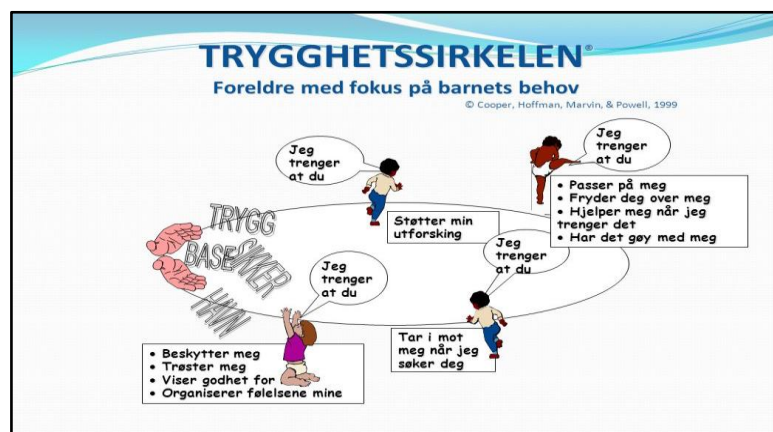
- God omsorg skal vere tilstades i alle situasjonar i kvardagslivet i barnehagen.

- På den måten dannar vi grunnlaget for utvikling av tryggleik, trivsel, tillit til seg sjølv og den sosiale kompetansen.

Tryggleiks sirkelen visar at det er to grunnleggande behov hjå barnet, som virkar i kvar si retning:

1. Tilknytning: behovet for omsorg og fellesskap.

2. Eksplorering: behovet for å vere eit individ som utforskar og meistrar verden.

Slik vil vi arbeide med tryggleik:

- Sjå kvart enkelt barn som unikt og fullkomen, og møte det der det er.
- Spegling: Spegling er ein måte å lytte og sjå barnet på.
- Du gjentar det barnet seier, med ord og kroppsspråk, som om du er ein spegel.
- Sette tydelege grenser og stille krav .
- Varm og anerkjennande veremåte.
- Legge til rette for danning av vennskap.
- Vere ein trygg base og hamn for barnet (tryggleikssirkelen).

Meistring

Å oppleve meistring er grunnleggande for barn sin motivasjon til utvikling og læring.

Å lære er å meistre nye ferdigheiter og kunnskapar. Meistring hevar sjølvtiliten og gjev barnet meir erfaring og motivasjon til å løyse andre utfordringar. Støtta barnet får frå omgjevnadane sine i møte med utfordringar er avgjerande for meistring.

Slik vil vi arbeide med meistring:

- Fortelje barna kva vi ønsker av dei, i staden for kva vi ikkje ønsker av dei.
- Gje merksemd til det som fungerer, og om mogleg, oversjå det som ikkje fungerer.
 - Vere autoritative vaksne for medverkande barn.
 - Gje barna passe utfordringar.
- Sjå aktivt etter barnas gode intensjonar, ressursar og meistring.

Oppdragelse og danning

I danning inngår oppdragelse som ein prosess der dei vaksne veileder og leder neste generasjon. Personalet skal veilede barn i deira veksling mellom samfunnet sine normer og sosiale krav og eigen veremåte.

Oppdragelse og danning skal skje i nær forståing og samarbeid med barna sin heim.

Danning er ein livslang prosess som skjer i og med alle menneske. Barn skaper seg sjølv og blir skapt i møtet med andre menneske, kultur og historie, natur og samfunn. Danning handlar mellom anna om å utvikle evne til å reflektere over eigne handlingar og veremåtar.

Danning, identitet og følelsen av å høyre til, heng saman.

Dette er prosessar som startar i dei nære relasjonar og forsetter gjennom eit mylder av erfaringar på ulike arenaer gjennom heile livet. Identitet er ikkje noko ein har ein gong for alle.

Verdiane, vanane, livsforma og kunnskapen vi veks opp med, sitt djupt i oss, men likevel kan dei forandrast.

I følgje rammeplanen er danning grunnlaget for ei allsidig utvikling.

Slik vil vi i Bergslia arbeide med danning:

- Gje barna rom for refleksjon over eigne handlingar og veremåtar.
- Vaksne har ansvar for å vere gode rollemodeller i all åtferd.
- Vere bevisst på det språket vi brukar til barna og kvarandre.
- Vise respekt for kvarandre og utvikle toleranse for at vi er ulike.
- Lære barna god gammaldags folkeskikk (takke for maten, rydde etter seg, vår eigedom ,og vere høflige og vennlege mot kvarandre)
- Lære barna kva som er lov og akseptabelt i barnehagen

- Jobbe utifrå den “gylne regel”, du skal vere mot andre slik du vil at andre skal vere mot deg.”
 - Vi skal framstå som trygge vaksne som setter grenser for uakseptabel atferd og språk.
 - Grensesetting forgår vennleg men bestemt.
- Vaksne har eit særleg ansvar her der barna ofte er i ein sårbar situasjon i konflikhtar.
- Barna skal lære seg å løyse konflikhtar verbalt og ikkje fysisk.
 - Vaksne har eit ansvar for å lære barn dette på kreative måtar utifrå barnet si forståing.

Leik

Barnehagen skal gi barna muligheiter for leik, livsutfalding og meningsfylte opplevingar og aktivitetar i trygge og samtidig utfordrande omgivnader. (Barnehageloven § 2 Barnehagens innhald)

Leiken er barna si naturlige uttrykksform og viktigaste aktivitet. Leiken er barna sin eigen aktivitet, og den er lystbetont. Gjennom leiken tileignar barna seg kunnskap, ferdigheite, verdier og haldningar. Dei får uttrykke og bearbeide opplevingar, sorg og glede.

Leiken skal gi barna positive opplevingar, utfordringar og venner. Gjennom leik påverkast barnet si intellektuelle, språklege, fysiske, sosiale og emosjonelle utvikling. Leik utviklar og styrkar barnet sin identitet og sjølvbilde. Leik er barna sin måte å kommunisere på. Rammeplanen seier noko om den vaksne si rolle i leiken:

“Personalet må vere tilgjengeleg for barn ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deira sin leik. Dette vil også danne grunnlag for å sikre at alle barn får gode erfaringar og ei oppleving av å meistre samspelet med andre barn i leik”.

I Bergslia skaper vi gode leike arena for barna :

Vi vel å dele inn vår metode etter alder fordi ein toåring og ein femåring har ulike forutsetningar å forstå leken uti frå.

1-3 år på Marihøna :

- Lære barna grunnleggande leikeregler som å vente på tur, gi og ta, gjensidigheit og “late som”.
- Undre oss og utforske saman med barnet. Både leiker og andre fysiske ting (t.d ei pute eller skjef)
- Vere til stade på golvet der barna er for å veilede i leiken.
- Leike «borte bø.»
- Gi impulsar til leiketema (oppsøke ulike arenaer som butikk, bibliotek , skogen osv.)
- Få tak i rekvisita og utstyr som trengst for ulike leiketema (dokke, bilar, kjøkkenutstyr)
- Vere observante vaksne for å fange opp dei som er utanfor leiken og som treng ekstra støtte for å komme inn i leiken.
- Gi barna ro og skjerme om den gode leiken
- Gå fram som eit godt eksempel ved sjølv å vere ein leikande vaksen.
- Ikkje avbryte barn sin leik. Ha respekt for leiken.

3-6 år på Hakkebakken:

- Gi nye impulsar til leiken ved å utvide våre besøk og turar (t.d brannstasjon, fiskemottak, butikk)
 - Legge til rette for meir grovmotoriske leikar som treng meir plass (t.d. herjeleik, fange leik) - - -
 - Vere bevisst på korleis vi inspirerer til leik når vi innreier ulike rom.
 - Ha tilgjengeleg leike og rekvisitta som innbyr til leik (t.d kjøkken ting, esker, utklede.kle) -
 - Innkjøp av leiker og materiell skal vere eit resultat av pedagogisk planlegging. Innkjøpa skal også styrast av barnegruppa si utvikling og samansetning.
 - Vere tilgjengeleg og observante vaksne for å fange opp dei som dette utanfor leiken. - - -
- Observere for å få oversikt over korleis leiken styrast innad i barnegruppa
- (nokre får alltid dei same rollene og verte overkjørt av andre barn)
 - Gi barna ro og skjerme om den gode leken. Ha respekt for leiken.

Læring

«Barnehagen skal gi barn grunnleggande kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barn si nysgjerrigheit, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringar med utgangspunkt i barnet sine interesse, kunnskap og ferdigheiter. (Barnehageloven § 2 barnehagens innhold)»

Læring skjer heile dagen. Noko er uformell læring – det skjer i leik og sosialt samspel mellom barn og barn. Den formelle læringa kan skje i tilrettelagt aktivitetar, på turar, i temagrupper, i samlingar eller små prosjekt som det leggst til rette for i barnehagen.

Barnehagen si viktigaste rolle i forhold til barn si læring er å skape motivasjon og lyst for barna til å lære. Personalet si viktigaste rolle er å vere lydhør overfor barna sine ønsker og interesseområde. Personalet må også innlemme dei sju fagområda i barnehagen sin kvardag og aktivitetar saman med barna.

Læringa og grunnverdiane har verknad på kvarandre. Eit barn som er trygg på seg sjølv, lærer noko heilt anna i ein situasjon, enn eit barn som er utrygt. Kor mottakelege barn er, og kva dei lærer avhenger i stor grad av barnet si sjølvkjensle. ”

I Bergslia barnehage setter vi læring i fokus ved at vi :

- Har skule forberedande klubb med fokus på fagområde som språk, tekst og kommunikasjon og antal, rom og form.
 - Har planlagte pedagogiske aktivitetar som innlemmar dei sju fagområda frå rammeplanen. Dette er aktivitetar som leggst opp etter alder og modning.
 - Dreg på turar i naturen der undring og utforsking står i fokus. - -
- Besøke ulike arena som gir grunnlag for læring, impuls til leik og ny kunnskap.
- Utnytte spontane moglegheiter som oppstår i løpet av dagen (t.d barn sine undrande spørsmål “kvar kjem melk frå ” eller “kvifor er himmelen blå”)
 - Barna tilgang på internett og Ipad for sjølv å kunne søkje kunnskap (med hjelp frå vaksen) og også for å få kunnskap om IKT.
 - Vere vaksne som støttar barna si nysgjerrig-heit og vitebegjær. Skape undring i lag med barna. -
 - Vere vaksne som tek utgangspunkt i barna sine interesser for å skape eit aktivt og utviklande læringsmiljø i barnehagen.
 - Vere vaksne som ser og utnyttar dei daglege rutinane som verdifull læring. (t.d måltid – telle koppar, snakke om kvar maten kjem frå, sjå på ulike former som er på bordet, vente på tur og lære bordskikk osv. -

Påkledning – namn på ulike plagg, snakke om vær, telle armar og bein osv.)

Sosial kompetanse

«Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barn si eigen kultur-skapning og bidra til at alle barn får oppleve glede og meistring i eit sosialt og kulturelt fellesskap. (barnehageloven § 2 barnehagen sitt innhald)»

Sosial handlingsdyktigheit betyr å kunne forstå andre sine ulike perspektiv og roller, kunne ta avgjersler og handle saman med andre, vurdere problem og løyse oppgåver.

Sosial kompetanse handlar om å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjonar.

Barnehagen skal arbeide kontinuerlig med å støtte og fremje enkelte barn sine og barnegruppa sine sosiale ferdigheiter. Barnehagen er ein viktig arena for den sosiale utviklinga, for læring og etablering av vennskap.

I Bergslia barnehage skal vi fyrst og fremst gå fram som gode eksempel ved å vise at vi bryr oss om, og tek vare på kvarandre. I tillegg jobbar vi med sosial kompetanse på denne måten:

Dei vaksne skal vere veldig tilstades, vere lydhøre og observere det som skjer i samspelet mellom barna. Når det er nødvendig må den vaksne inn å veilede og vise barna korleis vi skal vere mot kvarandre. Vere god, lære å vente på tur og lære å dele. Når eit barn er lei seg, fokusera vi saman, «Sjå, han gret og er lei seg, vi må trøyste han.» Dette kallast å lære empati (evna til å sette seg inn i andre sin situasjon). Dette er sosiale ferdigheiter som vi kallar pro-sosial åtferd.

At barn kan klare å hevde seg sjølv er viktig. Dei skal våge å hevde eigne meiningar og bruke sine sosiale ferdigheite i samspel med andre. Dette jobbar vi med i her og no situasjonar. De vaksne må ofte hjelpe barna og hevde seg (t.d det å spørje om få leike med andre og tore å spørje om å få vere med å leike)

Nokre barn treng også å lære seg sjølvkontroll. Dei må lære å sjå konsekvensar av eigne handlingar. Da er det viktig at dei vaksne ser disse barna og kan hjelpe dei med å finne løysingar og andre alternativ til eigne handlingar.

Metode : Steg for steg er eit program for utvikling av barn si sosiale kompetanse.

Steg for Steg tek føre seg tre hovudområder: empati, problemløysing og meistring av sinne.

Målsettinga er å auke barna si sosiale kompetanse gjennom positiv sosial ferdigheit trening.

Steg for Steg styrker barna sitt sjølv-bilde og gjer dei i stand til å omgå andre på ein fredeleg måte.

Steg for Steg førebygger mobbing og vold.

Sjølvkjensle

I følge **Jesper Juul** er sjølvkjensla vår forståing og oppleving av kven vi er.

Sjølvkjensle er kven du er, sjølvtilitt er kva du kan.

Det vi kan og er flinke til er ein viktig del av sjølvkjensla. Ei autoritativ vaksenrolle styrker barnet si sjølvkjensle. Barnet kan ikkje utvikle ei god sjølvkjensle åleine, dette skjer alltid i relasjon til andre. Barn "speglar" seg i andres reaksjonar på seg sjølv. Når vi er bevisste på speglinga og korleis vi kommuniserer med barnet, er vi langt på veg til å hjelpe barnet til å utvikle ei god sjølvkjensle. Vi vil formidle til barna at det er viktig å vere glad i seg sjølv.

Samt må barnet :

- * få ubetinga kjærleik. * få omsorg. * få grenser , men også fridom.
- * føle seg trygg på at vi vaksne tek ansvar for det og beskyttar det. * bli høyrte.
- * bli respektert for det unike mennesket det er. * bli sett.
- * få tid, det krev tid å oppdra barn! * få moglegheit til å skaffe seg venner.
- * få ha det gøy og utvikle humor. * få opplevinga av å meistre.

BARN SIN MEDVERKNAD

Frå rammeplanen og barnehagelova § 3. Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagen si daglege verksemd. Barnet skal jamleg få muligheit til aktiv deltaking i planlegging og vurdering av barnehagen si verksemd. Barnet sine synspunkt skal tileggast vekt i samsvar med alder og modning.

Medverknad i barnehagen handlar om å gi barna moglegheit til å påverke sin eigen kvardag og barnehagen sitt felles liv. Det enkelte barn må ha innflytelse både på kva som skal skje og korleis det skal gjærast. Medverknad handlar om å verte spurt, lytta til og akseptert. Som vaksne må vi la oss påverke og godta at barna sjølv kan ha synspunkt på kva dei har behov for. Barna er fullverdige menneske og har rett til å uttale seg om eigen kvardag.

I Berglia har vi vaksne som mål

Å ha respekt for barna og enkeltmennesket slik ar dei har muligheit til å påverke eige liv.	Å ta ansvar å skape ein trygg-heit som barna kan virke innanfor.
Å la barna verte sett og behandla utifrå sine behov og veremåte. Ingen er for liten.	Å vere lydhøre og klare å tolke barna sine signal.
Å gi barna val og la dei kome med innspel for at dei skal trivast og ha det godt i barnehagen.	Å forklare barna at dei kan medverke i leik, aktivitetar, stell, samlingar og på turar. Men ikkje bestemme alt.

Å arbeide med barns medverknad handlar ikkje om å finne bestemte metode men korleis vi som vaksne tenker og ser på barn. Det er meir ein tenkemåte og ein måte å behandle barn enn det er eit satsingsområde.

Det er haldningane vår som leder fram til ein medverknad sin praksis.

Der det er barna sitt møte med dei vaksne og barnehagen si organisering som er avgjerande.

Vi vaksne skal ikkje berre gi påfyll av kunnskap men tilretteleggje for læring og fellesskap.

Sosialt samspel

Barn som går i Bergslia barnehage skal verte barn som bryr seg om både seg sjølv og andre og sine omgjevnader.

Vi vil at dei vaksne skal vere aktive medmenneske som bidreg positivt til ei slik utvikling hos barna. Respekten for enkelt individet sin integritet og retten til å ytre seg om forhold som angår sitt eige liv, er nedfelt i FNs barnekonvensjon og i barnehageloven. Skal barnehageloven og konvensjonen etterlevast i praksis, krevst det at den pedagogiske praksisen opnar for ein medverkande læringsprosess for alle barn i Bergslia barnehage. Vi må akseptere barna og gi dei tilstrekkeleg anledning til medverknad med utgangspunkt i egne forutsetningar.

I rammeplanen står der blant anna at sosiale forhold og prosesser samt meistring av sosiale ferdigheiter krev erfaring med og deltaking i det sosiale fellesskapet. Forståinga utviklast kontinuerleg gjennom handlingar og opplev i barnehagen sitt kvardagsliv.

Personalet er viktige rollemodellar i kvardagssituasjonar og bidreg gjennom sin egen veremåte til barns læring av sosiale ferdigheiter.

Det at dei vaksne i barnehagen er tydlege og aktive er ei viktig forutsetning for å skape eit varmt og inkluderande sosialt miljø.

At ein i barnehagen klarer å hjelpe både enkelt barnet og gruppa i å få opplevinga av meistring og eigenverd, leik i jamaldrande grupper og ikkje minst at barnet har tilhøyrgigheit i eit positivt fellesskap, er grunnleggjende for å førebygge mobbing.

VENNSKAP - Førebygge Mobbing i barnehagen.

(Viser til Barne- og familiedepartementets hefte "Mobbing i barnehagen")

Det er sett i gong ein aktiv innsats mot mobbing som eit samarbeid mellom rengjeringen, Kommunenes Sentralforbund, Foreldre utvalet for grunnskulen, Utdannings forbundet og Barneombudet.

Barn har rett til omsorg. Alle vaksne: foreldre, ansatte i barnehagane, politikara og andre har plikt til å gjere det vi kan for at mobbing ikkje skal forkome.

Slik førebygger vi mobbing:

1. I Bergslia barnehage er dei vaksne anerkjennande og støttande.

Det betyr at alle verte lagt merke til og får positiv merksemd.

2. I Bergslia barnehage er vi bevisst i forhold til og tar alle barn sine forklaringar på alvor i konflikt og hendelsesforløp.

3. I Bergslia barnehage tek dei vaksne initiativ til, snakkar med og finn på ting med alle barna.

4. I Bergslia barnehage har dei vaksne like stor tålmod med og evne til å følgje opp kvart enkelt barn.

5. I Bergslia barnehage har dei vaksne medvit om forskjell på humor og ironi.

6. I Bergslia barnehage er det eit inkluderande miljø prega av gjensidig omsorg, anerkjenning og varme.

7. I Bergslia barnehage er samspelet mellom barna prega av likeverd..

8. I Bergslia barnehage er det ein trygg og avslappande tone preget av humor, oppmuntring og glede over kvarandre si meistring.

Det er viktig at dei vaksne arbeidar bevisst med å motverke mobbing. Det vert stilt store krav til dei vaksne, både når det gjeld haldningar, veremåte og konkrete handlingar. Det må derfor arbeidast parallelt med dei vaksne si rolle.

Null toleranse for mobbing er heile barnehagen sitt ansvar!!!

Foreldra er her ein veldig viktig samarbeidspartnar for barnehagepersonalet. Barn får haldningar til andre menneske gjennom det dei opplever, ser og høyrer. Foreldra sine handlingar og holdning er også av stor betydning for mobbing; Gjennom omtale av andre barn og familiar, kven som inviterast til bursdagar, kven barna får lov til å leike med på fritida, kven som inkluderast /ekskluderast osv.

ALLE VOKSNE må forebygge mobbing!

Språkleg kompetanse

Tidleg og god språk stimulering er ein viktig del av barnehagen sitt innhald. Kommunikasjon førgår i eit vekselspel mellom å motta og tolke eit budskap og å sjølv vere avsendar av eit budskap.

Det verbale språket utviklast og veks fram i sosialt samspel i barnegruppa, i samtale med vaksne, i språklege aktivitetar, i kvardagslege situasjonar og under leik.

Språk i barnehagen er mykje meir enn berre prat!

I Bergslia Barnehage ønsker vi å gi alle barn varierte og positive erfaringar med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, reiskap for tankane og uttrykk for eigne tankar, meiningar og følelsa. Innhaldet i barnehage kvardagen skal støtte opp om barna si språkutvikling, og språkstimulering skal inngå som ein del av det daglege samværet. Dei vaksne må vere oppmerksame og bidra slik at alle får anledning til å bruke språket sitt i forskjellige type leik.

Språkstimulerings materielle og metode vi bruker i gruppe trening eller samling bruker kan vere:

☐ Språkbokse/posar/koffertar	☐ Snakkepakken
☐ Lesing	☐ Tiltak til TRAS (perm)
☐ Språkkista (digital app)	☐ Rim, reglar og songar
☐ Konkrete bilde .	☐ Mobile bilder og Ipad

Bergslia barnehage har i fleire år hatt fokus på språk stimulering. Tidleg og god språk stimulering er eit område i fokus også på nasjonalt plan. Det er frå stortinget kome melding kalla stortingsmelding nr. 16 “Tidlig innsats for livslang læring”. I eit avsnitt der som omhandlar småbarnsalderen, poengterast viktigheita av **tidleg** språk stimulering.

Språkutvikling hos det enkelte barn kan vere ulikt ift utviklingstempo, språket sitt innhald og bruk av språket.

For å sjå korleis Bergslia jobbar med dette temaet henviser vi til fagområdet “kommunikasjon, språk og tekst” samt årsplan for året.

Barnehagen som kulturarena

Barnehagen skal formidle verdiar og kultur, gi rom for barna sin eigen kultur skapning og bidrege til at alle barn får oppleve glede og meistring i eit sosialt og kulturelt fellesskap. (barnehageloven § 2, barnehagens innhald)

Kultur i barnehagen visast som kunst, estetikk, kunnskapar, verdiar, haldningar, erfaringar og uttrykksmåtar. Det handlar om tradisjonar, det å skape om og levandegjere. Både lokale og nasjonale kulturverdiar, (slik dei gjen-speilast i barn sitt oppvekstmiljø), må vere representert i barnehagen si verksemd.

Barnekultur forståast som kultur av, med og for barn. Barn deltar i kultur og skaper sin kultur. Barn må få moglegheit til å uttrykke seg gjennom mange språk i et leikande fellesskap.

Barnehagen har dermed ei viktig rolle som arena for utvikling av kulturell identitet.

Barnehagen skal formidle verdiar og kultur, gi rom for barnas eigen kultur skaping. Barnehagen har ein viktig funksjon som formidlar av verdiar frå både lokal og nasjonal kultur arv og skal styrke

barnas identitet og tilknytning til heimstaden ved å gjere dei kjende med historie, song, fortelje – og musikk tradisjonar. Kultur utviklast i spenningen mellom tradisjon og fornying
Bergslia barnehage vil fortsatt nytte seg av lokale kulturtilbod og legge vekt på å gi barna ulike inntrykk.

Gjennom ulike aktivitetar vil Bergslia barnehage bidra til at barna får oppleve:

- Besøke lokale kulturstarar. (Herøy Gard, kyst museum. Runde, osv)
- Ta vare på barnehagen sine tradisjonar (t.d.adventsfest , påskefrukost,)
- Delta på kulturelle aktivitetar (t.d barne veka, teater, kino)
- Feire barna sine bursdagar.
- Drive skapande aktivitetar (male, tegne, bruke naturmateriale)
- Markere samefolket sin dag 6. februar.
- Ha fokus på ulike kulturar, etnisiteter og religionar som ei barnegruppe utgjer.
- Delta på biblioteket sine lesestunder
- Jobbe avdelingsvis med prosjekt i f.h.t. kultur og tradisjonar.
- Oppfordre og støtte barna i deira sin eigen skaping av kultur (t.d tøyse songar)

DEI 7 FAGOMRÅDA.

Gjennom vennskap, leik og opplevingar lærer barna mykje om det som i rammeplanen (Rpl) vert kalla fagområde. I barnehagen deler vi ikkje opp dagen i fag men tenker på heilskaps opplevingar. Barna skal få eit allsidig læringsmiljø med tverrfagleg tenking og arbeidsmetodar.

Faga kjem inn i leiken, strukturerte og ustrukturerte vaksenstyrte aktivitetar.

Under planlegginga av månadsplan tenkjer vi at faga skal vere representerte.

Barnehagen skal bygge på eit heilheitleg læringssyn der omsorg, leik ,læring og danning er sentrale delar. I tillegg er sosial og språkleg kompetanse og rammeplanen sine 7 fagområde viktige delar av barnehagen sitt læringsmiljø.

Fagområda opptrer sjeldant isolert, dei kjem til uttrykk gjennom ulike aktivitetar, prosjekt og opplevingar. Arbeidet med fagområda må tilpassast barna sin alder,interesser og barnegruppa si forutsetning.

Dei 7 fagområda er :

PROGRESJONSPLAN

Progresjon betyr framskritt. Aktivitetane i barnehagen skal føre til progresjon for barna. Barna skal oppleve at kvart barnehage år inneber nye opplevingar og erfaringar, samtidig som noko gjentar seg. **Det du ikkje kan eller får til i dag, får du til i morgon eller neste år.** Vi presenterer forslag til løysningar, introduserer moglegheiter og ulike teknikkar frå barn begynner i barnehagen, til dei begynner på skulen.

Barnehagen skal gi barna opplevingar som skaper meistring, tilpassa deira sin alder, modenskap og individuelle utvikling.

Vi har delt arbeidet med fagområda opp i aldersgrupper med tanke på å synleggjere ein tenkt progresjon. Det betyr IKKJE at vi isolerer arbeidet innanfor ei aldersgruppe og sluttar å arbeide med disse områda etter kvart som barnet verte eldre. Progresjonen skal følgje barnet! Det er viktig å påpeike at progresjon er ein prosess, resultatet målast ikkje.

Progresjonsplanen er laga med utgangspunkt i kva Rammeplanen seier om barnehagen sitt innhald. Den enkelte avdeling utarbeider sine planar med utgangspunkt i Rammeplanen og progresjonsplanen. Saman vil disse gi ei god beskriving av kva barnehagen gir barna av innhald, utfordringar og opplevingar.

Handlingsplanen er langsiktig og meint som ein vegleiar. Samt med bakgrunn i dei erfaringar vi gjer oss undervegs så vil planen reviderast etter behov.

1. Fagområde : KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST.

"Tidlig og god språk stimulering er ein viktig del av barnehagen sitt innhald." R.pl.

Både den non verbale og verbale kommunikasjon er viktig for å utvikle eit godt muntleg språk.

Å samtale om opplevingar, tankar og kjensler er nødvendig for å utvikle eit rikt språk.

Å få varierte og rike erfaringar er avgjerande for å forstå be-grep.

Korleis vi arbeider med 1 – og 2 åringen.	Korleis vi arbeider med 3- og 4 åringen.	Korleis vi arbeider med 5- og 6 åringen.
Ser i / lesar peikebøker og bøker med kort tekst.	Lese i bøker med meir tekst og enkle eventyr.	Lese i bøker med tekst, samanheng , ulike tema og eventyr.
Få kjennskap til songar, rim, regler med enkle bevegelsar og visualisering.	Gjenkjenne og delta meir aktivt i songar, rim og regler.	Delta aktivt i songar, songleikar, rim og regler.

Tilrettelegging av språk innlæring med vekt på språk forståelse. Bruker språket aktivt i samspel med barnet, nemner og bruker beskrivande kommentarar.	Språk innlæring gjennom vaksne som brukar eit variert ordforråd , brukar beskrivande kommentarar og vidareutviklar barnet si språkforståing.	Vaksne som støttar barnet i språk innlæringa i gjensidig samhandling og brukar beskrivande kommentarar.
Spele enkle spel som puslespel og lotto med støtte frå vaksne.	Spele ulike spel og puslespel.	Spele meir avanserte spel og puslespel også uten støtt frå vaksne.
Introdusere barnet for bokstaver og lydar i kvardagen.	Bevisstgjør og støttar barna si interesse for bokstaver og bokstavlydar, t.d gjennom tekst-skaping ,med barna.	Leik med symbol som bokstaver og tal siffer og kjennskap til alfabetet og skreive tekst. Tekst skaping og la barna fortelje om sine opplevingar, erfaringar og tankar.
Sette ord på ønske. Gjenkjenne leikar som t.d. Kims leik og ta tur leikar.	Bruke preposisjonar, adjektiv, over omgrep og farge namn. Språkleiker – lytte aktivitetar, ”kims lek”, bruk av taktil sans og ”lyd leikar” med rim. Fortelje noko for ei lita gruppe. Øve på å løyse konflikter o.l v	Rime og lage gåter. Gi barna kjennskap til alfabetet og skrevet tekst. Øve på å skrive namnet sitt. Leikeskrive. Høgtlesing frå ”fortsettelese bok”.

2. Fagområde : KROPP, BEVEGELSE OG HELSE.

Frå Rammeplanen : « I løpet av småbarns alderen tileignar barna seg grunnleggande motoriske ferdigheiter, kropps behersking, fysiske eigenskapar, vaner og innsikt i korleis dei kan ivareta helse og livskvalitetar. Barn er kroppsleg aktive og uttrykke seg mykje gjennom kroppen. Barna sin kontakt med andre barn startar ofte med kroppslige signal og aktivitetar. Dette har be-tyding for utvikling av sosial kompetanse. Godt kosthald og god veksling mellom aktivitet og kvile er av be-tyding for å utvikle ein sunn kropp.»

Korleis vi arbeider med 1 – og 2 åringen	Korleis vi arbeider med 3 – og 4 åringen	Korleis vi arbeider med 5 – og 6 åringen
Ute tid og turar i nærmiljøet og variert terreng som gir grov motoriske erfaringar og ulike sanseinntrykk. Song og bevegelse leikar. Tilrettelegging for og oppmuntre til allsidig fysisk leik både ute og inne.	Tilrettelagde turar med variert innhald og ulikt terreng. Byrjande erfaring med friluftsliv og bruk av naturen til utforskning og kroppslige utfordringar. Bevegelse leik ute og inne Bevegelse, dans og songleikar.	Lengre og meir utfordrande turar. Bruke naturen i kroppslig utfordring og samtidig lære seg og ta vare på naturen og miljøet. Aktivitetar i gymsal.
Introdusere barna for aktivitetar som kan utvikle fin motorikken, som å halde ein blyant og bygge med klossar.	Motivere for og legge til rette for fin motoriske aktivitetar som å klippe med saks og teikne med blyant. Allsidig fysisk leik ute og inne.	Meir utfordrande fin motoriske aktivitetar tilpassa alder. Observere at pinsett grepet er på plass og at barn meistarar å klippe etter ein strek.

	Herje leik og leikelossing.	
Nemne dei ulike kroppsdelane i kvardagssituasjonar.	Bevisstgjere barna på kroppen gjennom samtaler, undring, bøker, prosjekt og be-tydinga av gode vaner. Auka bevisstheit og trening i å kunne sette egne grenser i fht intimitet, musklar og styrke.	Barna får kunnskap om kroppen ved å lese bøker og ha samtale om kroppen og kvarandre si likheit og ulikheiter. Auka kroppsbevisstheit og fokus på å sette egne grenser.
Vaksne som skaper ro rundt måltidet. Introdusere barna for gode bordvaner, og eit sunt, variert kosthald. Verte kjend med eigen kropp og også behovet for kvile. Stelle situasjonane skal opplevast som positive og barna er delaktige.	Vaksne som oppfordrar barna til å smake ny mat. Motivere til auka sjølvstendig heit rundt måltidet. Kjenne på svolt og det å vere mett.	Kunnskap om kva som er eit sunt kosthald og kvifor det er viktig. Målet er at barna skal smørje maten sjølv og meistre å bruke kniv og gaffel.
Vaksne som legg til rette for meistring i kvardags aktivitetar. Frivillig byrjande toalett trening.	Veilede barna til sjølvstende i påkledning og hygiene situasjonar.	Målet er at barna meistarar å både kle av og på, ordne seg sjølv på toalettet og huske å vaske hendene utan påminning. Oppmuntre til å hjelpe dei som er mindre i kvardagsaktivitetar.

3. Fagområde 3. KUNST KULTUR OG KREATIVITET.

Frå rammeplanen « Barnehagen må gi barn muligheit til å oppleve kunst og kultur og til å sjølv uttrykke seg estetisk. Å vere saman om kulturelle opplevingar og å gjere eller skape noko felles, bidreg til samhøyrig-heit. Gjennom rike erfaringar med kunst, kultur og estetikk vil barna få eit mangfald av muligheiter for sansing, oppleving, eksperimentering, skapande verksemd, tenking og kommunikasjon.»

Korleis vi arbeider med 1 – og 2 åringen	Korleis vi arbeider med 3 – og 4 åringen	Korleis vi arbeider med 5 – og 6 åringen
Formingsaktivitet der barna får erfaring med ulike materiale og utstyr.	Variert formingsutstyr er lett tilgjengelig for barna. Vaksne er bevisste på å tilby og eksperimentere med ulike teknikkar.	Utfordre barna med ulike teknikkar og eit større utval av formingsmateriale.
Introdusere barna for bøker som kulturberar og sanseoppleving.	Vidareutvikle barna sitt forhold til bøker og litteratur, og bruke dette som kilde til fantasi, kreativitet og skaparglede.	Oppmuntre og stimulere barnet til å iakta estetiske fenomen og detaljer i møte med bilde og tekst.
Gi barna ein begynnande erfaring med musikk, dans og dramatisering.	Vaksne som skapar moglegheit for allsidige opplevingar gjennom musikk, dans og dramatisering.	Vaksne som gir tid og rom til barnet si sjølvstendighet i utviklinga av rolleleiken. Samt har eit bevisst forhold til be tydinga som kunst og kultur har i denne samanheng.

Fokus på barnekultur og kreativitet gjennom lek.	Vaksne som veileder, inspirerer og vidareutviklar barns lek, og som har eit bevisst forhold til be tyding kunst og kultur har i denne samanheng.	Felles prosjekt basert på enkelt barnas interesse, initiativ, og idear.
Bruk av konkretar i aktivitetar og lek.	Prosjekt og tema arbeid vert synleggjort gjennom ulike dokumentasjonar av prosess og produkt. Besøke kulturarrangement og tilbod i nærmiljøet, som bibliotek og teater.	Prosjekt og tema arbeid vert synleggjort gjennom ulike dokumentasjon av prosess og produkt. Barna lagar og deltek på førestillingar i barnehagen.
Gruppefellesskap og aktivitetar saman, gir felles erfaringar og opplevingar.		Besøke kultur tilbod og arrangement i nærmiljø som bibliotek og teater.

4. Fagområde: ETIKK, RELIGION OG FILØSOFI.

Frå rammeplanen. « Religion og livssyn legger grunnlaget for etiske normer, Respekt for menneskeverd og natur, åndsfridom, nestekjærleik, tilgiving, likeverd og solidaritet er verdier som kjem til uttrykk i mange religionar og livssyn som er forankra i menneskerettigheitane. Barnehagen skal reflektere og respektere det mangfald som er representert i barnegruppa, samtidig som den skal ta med seg verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon. »

Korleis vi arbeider med 1 – og 2 åringen	Korleis vi arbeider med 3 – og 4 åringen	Korleis vi arbeider med 5 – og 6 åringen
Markera høgtider og tradisjonar knytta til vår kultur og religion. Introdusere barna for tradisjonar knytta opp mot dei kulturane som er representerte i barnehagen	Få kunnskap om kvifor vi markerer ulike tradisjonar og høgtider. Gi barna innsikt i andre kulturer, verdier og haldningar, og jobbe med å utvikle toleranse for kvarandre sin bakgrunn.	Få meir inngåande kunnskap om våre høgtider som representerer vår kultur og religion, og undre oss saman rundt dette.
Verte kjende med kvarandre og vaksne viser korleis vi skal vere mot kvarandre. Barna verte møtt med an-erkjening for alle sine følelsar og får hjelp til å meistre dei.	Fokus på å gi barna gode verkøy til konflikt handtering. Utvikle etikk, empati og prososial atferd, med vaksne som gode rollemodellar og veiledarar.	Få meir kjennskap til høgtider i religionar og livssyn som er representerte i barnegruppa, og undre oss saman rundt dette. Fokus på fellesskap, vennskap og gode relasjonar.

Vaksne som etablerer gode relasjonar og legg til rette for gode vennskaps relasjonar i gruppa.	Vaksne som oppfordrar til undring og tek barna sine spørsmål på alvor og som utgangspunkt for felles undring. Vaksne som er medhjelparar i konfliktløsning og viser barna alternative handlingar.	Barna møtast med auka krav og forventningar til deira sosiale kompetanse og pro-sosiale åtferd med vaksne som rollemodellar og veiledarar. Samtale om følelsar, toleranse, ulikheiter, personlege grenser og respekt for andre.
	Vaksne som hjelper barna til å identifisere egne og andre sine følelsar.	Barn og vaksne filosoferer over kvardagens små og store ting som opptek dei.
		Vaksne som vidareutviklar barnet sin sosiale kompetanse, toleranse og respekt, og reflektere saman med barna om kva disse omgrepa tyder.
		Vaksne som oppfordrar og veileidar barna til å kunne løyse konflikter sjølve.

5. Fagområde : NÆRMILJØ OG SAMFUNN

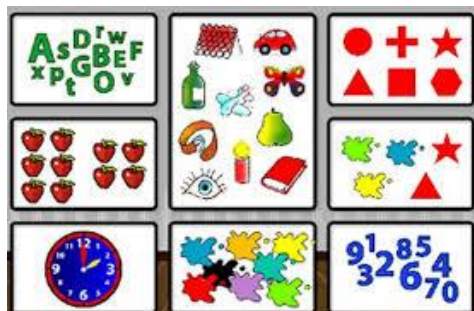
Frå rammeplanen: « Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utanfor familien med tillit og nysgjerrig-heit. Den skal legge vekt på å styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjonar og levesett. Barn skal medverke i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt. Fagområdet omfattar også media si be-tyding for barn sin kvardag.»

Korleis vi arbeider med 1 – og 2 åringen .	Korleis vi arbeider med 3 – og 4 åringen .	Korleis vi arbeider med 5 – og 6 åringen .
Fokus på å verte trygge på eiga avdeling og i barnehagen. Lære namn på barna og vaksne i barnehagen.	Utforske større område i og rundt barnehagen. t.d. skulen og kyrkja vår. Verte kjend i kommune og sentrum.	Verte kjend med hendingar og endringar i lokalmiljø og samfunn. T.d kystsamfunn, fiskeri, havet og båtar. Vite kvar ein sjølv bor og kunne adressa si.
Knytte band mellom heim og barnehage.	Knytte band mellom barn, heim og barnehage.	Knytte band mellom barnehage og skule.
Skape tilhøyrigheit til kvarandre og skape eit fellesskap på avdelinga og i barnehagen.	Utvikle og bidra til fellesskapet gjennom å hjelpe til med ulike oppgåver. t.d. rydding av leiker.	Erfare at alle er viktige for fellesskapet og korleis dei sjølve og andre kan vere med på å påverke fellesskapet.
Fokus på vennskap i barnehagen og korleis vi skal vere mot kvarandre.	Ei begynnande forståing for at alle er like mykje verdt, og vektlegge demokrati og medbestemming i kvardagen. Utvikle samhald og gruppefølelse.	Skape ei større forståing for grunnleggande verdiar som respekt, inkludering, toleranse, likestilling, demokrati og medbestemming.

	Erfare at eigne handlingar kan påvirke andre/inkludere andre.	Stille spørsmål, samtale og filosofere rundt natur opplevingar. Bruke sansane til å utforske nærmiljøet og verden omkring oss.
	Lære om årstider, måneder og dagar. Verte kjend med deler av den samiske kulturen og samefolket sin dag.	Verte kjend med og få kunnskap om den samiske kulturen.

6. Fagområde: ANTAL, ROM OG FORM.

Frå Rammeplanen. « Barn er tidleg opptatt av tal og teljing, dei utforskar rom og form, dei argumenterer og er på jakt etter samanhengar. Gjennom lek eksperimentering og kvardags aktivitetar utviklar barna sin matematiske kompetanse. Barnehagen har eit ansvar for å oppmuntre barna si eiga utforsking og legge til rette for tidleg og god stimulering.»

Korleis vi arbeider med 1 – og 2 åringen	Korleis vi arbeider med 3 – og 4 åringen	Korleis vi arbeider med 5 – og 6 åringen
Gi barna byrjande erfaring og introdusere matematiske begrep gjennom lek og aktivitet.	Matematiske aktivitetar der barna får utforske og eksperimentere i lek og aktivitet.	Vaksne er bevisst i forhold til å bruke og lytte etter barna sine matematiske begrep i kvardagen.
Vaksne som er lyttande og merksame på den matematikk barna uttrykkjer gjennom lek samtaler og kvardags aktivitetar.	Vaksne som bekreftar og utvidar barna sine matematiske uttrykk og nysgjerrigheit.	Styrke barna si nysgjerrigheit og matematikk glede ved at vaksne undrar og resonnerer saman med barna og stimulere deira si evne til å bruke språket som reiskap for logisk tenking.
Vaksne som legger til rette for enkle puslespel, putte-kasse, klossar, litteratur og formings materiell.	Vaksne som legg til rette for spel, telle materiale, klossar, leiker, matematisk litteratur og formings materiell som gir barna erfaringar med klassefisering, ordning, sortering og samanlikning.	Barna skal få utvida sin tilgang til og erfaring med spel og matematisk litteratur og materiell.

7. Fagområde : NATUR, MILJØ OG TEKNIKK.

Frå rammeplanen: « Fagområde skal bidra til at barn verte kjende med og får forståing for planter og dyr, landskap, årstider og vær. Det er et mål at barn skal få ei begynnande forståing av betydinga av ei berekraftig utvikling. I dette inngår kjærleik til naturen, forståing for samspelet i naturen mellom mennesket og naturen.»

Korleis vi arbeider med 1 – og 2 åringen	Korleis vi arbeider med 3 – og 4 åringen	Korleis vi arbeider med 5 – og 6 åringen
Barna skal få erfaringar i naturen og å verte kjend med nokre bonde gårds dyr og småkryp.	Barna skal få kjennskap til og erfaringar med endringar i naturen.	Barna får utforske større delar av naturen , og ei større forståing for samspelet i naturen.
Introdusere for miljøbevisstheit ved vaksne som gode rollemodellar.	Barna skal få erfaring med barnehagen sitt arbeid med grønt flagg.	Barna skal delta og få innsikt i miljøvern gjennom fokus på miljødagar kvar månad. Vi sorterer søppel og leverer på mottak.
Undringar over naturen sine skifter gjennom leik og enkle eksperiment.	Inspirere barna til å undre seg over naturen sine endringar og vere meir deltakande i eksperimenter.	Barna får vere med å utforske og tileigne seg kunnskap rundt naturen sine fenomen.
Vere ute i allslags ver. Få erfaring med ulike terreng og ulikt ver som sol, regn, snø og is.	Gje barna positive naturopplevingar som plukke blomster, leike i fjøra . Plaske i søla. Så frø og sjå det gror.	Undre seg over naturen sine fenomen og sjå i faktabøker.

LIKESTILLING

Det overordna målet for arbeidet med at barnehagen skal bidra med eit likestilt samfunn er : at alle får utnytta sine evner og interesser, uavhengig av kjønn. Samt at likeverd og likestilling mellom kjønn skal ligge til grunn for all læring og pedagogisk verksemd i barnehage og grunnsopplæring.

Mål: Alle i barnehagen oppleve likestilt og likeverdig kommunikasjon og deltaking. Personalet skal ha høg bevisstheit om kva ein må gjere for å oppnå dette.

Altså: Likestilte tenester til gutar, jenter, minoritetsspråklege barn i barnehagen samt til fedre, mødre og minoritetsspråklege foreldre.

Generelle funn etter prosjektet som vi hadde i Bergslia når det gjaldt måltidet :

- * at dei vaksne seier barnas namn
- * rolige barn og rolige vaksne
- * at barna generelt sitter rolig og at dei spise fint.
- * at barna taklar å vente på tur.
- * at barna sender pålegg og anna til kvarandre.
- * at vaksne snakkar til og med både gutar og jenter.
- * **at gutane oftare verte snakka til, men jentene oftare verte snakka med.**
- * god kommunikasjon mellom dei vaksne.
- * **Dobbel så lang taletid til gutane som til jentene. (det vart brukt stoppeklokke på taletid med kjønna under analyseringa av filmene.**

Desse tilbakemeldingane gjorde noko med oss.

Samt fekk vi ein del praksisforteljingar som vart laga av videofilmane. Dette gav oss også mykje å reflektere over. Vi jobba mykje med praksisforteljingar under prosjektet og bygger no vidare i ettertid på det vi erfarte under og etter prosjektet. Det gav personalet mange tankevekkarar som var inngroddde gamle rollemønster som vi ikkje tenkte på og derfor er vi no meir bevisste på kva vi tilbyr av leiker og aktivitetar.

Eksempel på ei praksisforteljing :

«Ved spisebordet på småbarns avd.:

Der sit to gutar (Eirik og Andreas) og to jenter (Ingrid og Ane). Ein vaksen sit mellom dei to gutane på den eine sida av bordet og jentene sit på den andre sida. Det vert servert varmt måltid. Den vaksne henvende seg til Ingrid og spør : Bruker mamma å lage sånn Ingrid ? Ingrid spise vidare utan å svare. Litt seinare hen-vendar den vaksne seg mot Ane og spør : Var det godt Ane ? Ane nikker « bruker din mamma også å lage sånn » spør ho vidare. Ane nikker og smiler.»

Kvar er vegen vidare og kva gjorde det med oss i Bergslia.

- Vi skal vere bevisste på at vi snakkar både med og til både jenter og gutar. Samt at merksemda mot begge kjønn i tid skal vere bevisst.
- Vi skal kunne namna på alle foreldre uansett gruppe.
- Vi skal vere bevisste på kva leiker vi tilbyr og til kven.

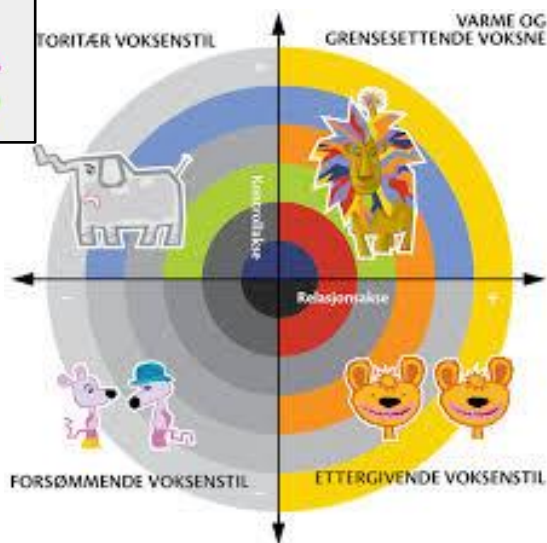

VAKSENROLLA I BARNEHAGEN.

Rammeplanen vektlegg at dei vaksne skal vere aktive og tydelige for å fremje eit godt sosialt miljø. Alle disse føringane frå rammeplanen passer godt med den vaksenstilen som forskning framhevar som den aller beste i møte med barn – den autoritative vaksenstilen.

Kva er den autoritative vaksenstilen?

Den innebere ein kombinasjon mellom innleving frå varme vaksne og tydelige grenser som den beste tilnærminga pedagogar og personale i barnehagar kan ha i møte med barn.

Kjennetegn ved den autorative vaksne.

- * Alltid i forkant
- * Tilrettelegg fysisk lærings/leikemiljø
- * Innarbeider regler og rutine
- * God oversikt over kva barna held på med
- * Tydeleg grensesetting
- * Klare og tydelege beskjeder
- * Skaper positive relasjonar også mellom elevane
- * Engasjerer og bekreftar alle barna
- * Positivt fokus!
- * Grip inn med planlagte reaksjonar

Denne vaksen stilen er eit grunnleggande prinsipp i barnehagen og utgjør ein viktig del av barnehagen si plattform og dei vaksne si felles forståing. Prinsippet går ut på at dei vaksne utøver sitt yrke i ein dynamisk kombinasjon av varm relasjonbygging til barnet og ein tydelig vaksenstil når det gjeld å sette krav og grenser.

Vaksne har / er :	Dette fører til for barna.
Høg grad av varme og kontroll	Barna får god sjølvtilitt

Oppmuntrar og forsterkar det positive	Barna får betre sjølvkontroll
Lyttrar	Taklar stress betre
Talar til rette og har forventningar	Meir vennlegheit og glede
Viser respekt	Tek meir ansvar.

Vi har i mange år vore opptatt av dei vaksne sine haldningar. Det er eit prioritert område. Vaksne kunnskapar og ferdigheite vektleggjast også i tråd med Rammeplanen..

Mål for personalet i det daglige arbeidet i barnehagen:

- * Vere romslige og anerkjennande i møtet med barna. **Vise at vi bryr oss om.**
- * Aktivt jobbe for å forhindre mobbing.
- * Hjelp barna til å gi klar melding til andre når det er på sin plass.
- * La barnet oppleve meistring og føle at det er lov å vere glad for noko ein har fått til.
- * Ta vare på gleden og humoren i kvardagen. Følgje opp barna sitt initiativ til humor.
- * Vise at vi legg merke til når barna gjer det som vi vil at dei skal gjere meir av: deler, gjev bort, hjelper eller trøyster, leikar fint osv.
- * Vere merksam mot barna sin sinnstilstand for då også å styrke deira si evne til å vise empati.
- * Hjelp til å sette ord på følelesar og nyansere disse.
- * Legge til rette for eit stimulerande læringsmiljø med progresjon.
- * Vi vaksne må stå for, praktisere og vere modell for barna med tanke på

"Den gyldne regel": "Gjer mot andre det du vil at andre skal gjere mot deg."

Vi oppfordrar barna til å inkludere andre i leik. Éin ting er å inkludere, en annen ting er at den som inkluderast også har ansvar for å ikkje øydelegge den leiken som føregår. Aktiv tilstades !!

SAMARBEID MED BARNAS SIN HEIM – FORELDRA.

Lov om barnehagar § 1 seier at barnehagen skal gi barna gode utviklings- og aktivitets muligheter i nær forståing og samarbeid med barnas heim.

Foreldre er ekspertar på sine barn, medan det pedagogiske personalet har ein generell kunnskap om barn si utvikling.

Gjennom eit tett og godt foreldre samarbeid, med open kommunikasjon, respekt og forståing, vil Bergslia Barnehage ta vare på barnet sitt behov for omsorg, leik, læring og danning, slik barnehagelova §1 viser til.

Eit godt samarbeid med føresette ønsker vi å nå gjennom:

* Dei daglege møta med føresette i hente- og bringe situasjonar.	* Førstegongssamtale ved barnet sin oppstart i barnehagen .
* Samarbeidsutvalet og styret	* Foreldremøte
* Brukarundersøkinga. Dette er ei undersøking som er felles for alle barnehagane i Herøy, og her ønsker vi å nå kvar og ein av dykk.	* Informasjon/ dokumentasjon gjennom facebook gruppe og månadsbrev./plan.
* Foreldresamtalar vår og haust.	* Foreldrearrangement.
* At barna får uttala seg og verte høyrte	* Oppslagstavle

Vi i Bergslia barnehage forventar at foreldre/føresatte:

- Møter ansatte på ein god måte.
- Gir ansatte nødvendig informasjon om barnet.
- Gir beskjed til barnehagen ved eller dersom barnet skal ha fri.

- Held barnet heime ved sjukdom.
- Informere barnehagen dersom andre skal hente barnet.
- Les utdelt informasjon, og deltek på foreldremøter, samarbeidsutval og foreldresamtaler.
- Sørgar for at barnet har rette klede til dei ulike årstidene, og at kassene med skifte tøy sjekkast.
- Gjev tilbakemeldingar – både ris og ros – på ein grei og konstruktiv måte.

Eit godt og tillitsfullt samarbeid med foreldre/ føresette vil vere av avgjerande betyding for at arbeidet vårt i barnehagen skal lykkast. Derfor vil vi legge vekt på å skape ei god atmosfære, og at de skal føle dykk velkomne til barnehagen til ei kvar tid. Vi vil legge stor vekt på å vere imøtekommande, brukarvennlige og fleksible i høve den einskilde sitt behov for sitt barn innanfor dei rammene vil har til rådvelde. Vi er også avhengig av tilbakemelding frå dykk både på det som er bra og det som er mindre bra. Konstruktiv kritikk er naudsynt. Vi skal heile tida vere i utvikling for å bli ein endå betre barnehage. Vær aktive – det set vi pris på.

Vi ser fram til eit godt samarbeid i åra som kjem !

MARKED

Bergslia skal vere ein tydeleg aktør i markedet og vere synleg i lokalsamfunnet. Barnehagen skal vere ein attraktiv barnehage med godt omdøme. Vi skal vere synlige i vårt nærmiljø og samarbeide med ulike aktørar i nærmiljøet. Bruke heimeside og lokalaviser synleggjere og dokumentere arbeidet vårt.

OBSERVASJON OG PLANLEGGING .

Å observere betyr å iakta og undersøke systematisk korleis noko forhold seg. Ei innsamling av informasjon om kva barna seier og gjer, kven dei leikar med og kvar dei oppheld seg osv. Personalet har ei observant haldning som inneber å vere aktivt tilstades, legge merke til og reflektere over det som skjer. Observasjon hjelper personalet til å få betre innsikt i barna sin kvardag.

Den daglige observasjonen gir oss svar på korleis gruppa fungerer sosialt, kven er med i leiken, kven har vanskar, korleis er språket og kva meistarar barna osv. Informasjonen frå observasjonane gir grunnlag til refleksjon og diskusjonar i personalgruppa. Eit nyansert og heilskapleg bilde som vert nytta som grunnlag for samtaler med foreldre samt ligge som grunnlag for vidare planar.

I ifølge føreskrift til barnehagelova skal barnehagen vere « ei pedagogisk verksemd som skal planleggast, dokumenterast og vurderast. »« God planlegging kan bidra til gjennomtenkt og fornuftig bruk av dei menneskelege og materielle ressursane i barnehagen, nærmiljøet og naturområda» Rp s 53.

Barnehagane har utvikla eit godt planverk som sikrar retning og kontinuitet samt ein gjennomtenkt praksis.

Planlegginga tek utgangspunkt i barnehagen sine overordna mål, rammeplanen og lov for barnehagar. Planlegginga er basert på kunnskap om barna si utvikling og læring individuelt. Ellers så har Bergslia barnehage :

- * 5 planleggingsdagar i året til interne planar og kurs.
- * Avdelingsmøte og ped.møte anna kvar veke og personalmøte på kveldstid ein gong i månaden.
- * Styrar møte ein gong i månaden.
- * Årsplanar , månadsplanar, prosjekt planar og didaktiske planar og andre informasjons skriv.

VURDERING.

« Systematisk vurderingsarbeid legg grunnlaget for barnehagen som lærande organisasjon»

Rammeplanen s 56.

Bergslia barnehage må vere i stadig utvikling fordi samfunnets, foreldra, barna og deira behov er i stadig endring.

Personalet vurderer på kvart personalmøte planer, opplegg og aktivitetar til det beste for barna. Målet med å vurdere er å bli betre og bevisste i arbeidet vårt. Resultatet av vurderinga vert lagt grunn for vidare arbeid i kvardagen, progresjon og nye planar.

Barnehagen vert også vurdert i form av kommunalt tilsyn og evalueringskjema til foreldra kvar vår.

DOKUMENTASJON.

« Dokumentasjon frå barnehagen kan gi foreldra, lokalmiljøet og kommunen som barnehagestyresmakt informasjon om kva barn opplever og gjer i barnehagen. Rp. S 55»
I Bergslia brukar vi ulike verktøy for å dokumentere barna sin trivsel.

Dokumentasjonen er viktig og skal gi informasjon til foreldra og andre om kva barna opplever, tar del i og får kunnskap om i barnehagen. Rett og slett kva vi gjer på i barnehagen.

- * Dags rapporter på tavla og bilete.
- * Permar til barna og utstilling av ting dei har laga.
- * Daglig kontakt der vi skal vere tilgjengelig når barna hentast slik at vi kan fortelje om kva kvart enkelt barn har gjort og evnt gi beskjed.
- * Vi tilbyr to foreldresamtaler i året og fleire dersom det er ønskeleg.
- * Månads planar andre info skriv samt facebook sida for alle foreldre.

SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER.

Tverrfagleg team.

Vi har i barnehagane i Herøy tverrfagleg team. I teamet sit helsesøster, barnevern og PPT. Barnehagen har ein kontaktperson i kvar fagavdeling.

Dette teamet har vi for å kunne sette inn tiltak og hjelp så tidleg som muleg. Vi diskuterer anonyme saker og foreldre kan og få vere med å diskutere deira sine saker. Vi har møte to gongar i året .

Bergslia er saman med Moltu barnehage. Det er styrar og ped.leiar som er med frå kvar barnehage.

PPT

Bergslia har ein fast kontaktperson i PPT. Ho har treff tid og kjem ein gong kvar månad. Vi diskuterer enten enkeltsaker med løyve frå foreldre eller anonyme utfordringar vi står overfor.

Helsestasjonen 4-ÅR – TRYGG OG KLAR.

Dette er eit samarbeid mellom foreldra, helsestasjon og barnehage. Den månaden barnet fyller 4 år går vi gjennom eit skjema som tek føre seg heile barna si utvikling frå sosialt, språkleg til motorikk. Vi har samtale med foreldra som har fylt ut sitt skjema og vi går i lag gjennom skjemaene før dei verte sendte til helsestasjonen.

Barn og foreldre verte innkalla til kontroll.

Dette gjer sitt til at det verte ei breiare vurdering og oppfølging av barnet. Samt også eit samarbeid mellom helsestasjon og barnehage om det enkelte barnet.

OVERGONG BARNEHAGE – SKULE.

Mål: Ein **god overgang** til skulen og evnt SFO.

Barna skal verte meir forberedt på overgangen til skulen. Skap forventning og lærelyst fram mot skulestart og auka barna si forståing, kunnskap og ferdigheiter gjennom tilrettelagde oppgåver.

Vi samarbeida med skulen om ein mjukare overgang. Vi i barnehagen skal gi barna den tryggleik, omsorg og læring som skal til for å møte den neste store arena i livet som er skulen. Gjennom heile barnehagetida leggje vi til rette for auka sjølvstendigheit ved å gjere barna

meir sjølvhjelpete. Dette er saman med evna til å vente på tur to av dei viktigaste ferdigheitene barna må tileigne seg før skulestart.

Vi har førskulegruppe ein til to gongar i veka samt førskulebading anna kvar veke. Førskule opplegget Trampoline verte no brukt i Bergslia.

Ifølge rammeplanen og den lokale rammeplanen så skal barnehagen saman med skulen førebu barna på overgangen. I Herøy barnehagen har vi denne felles planen.

Eigen plan for opplegget i Bergslia verte utdelt i eige hefte.

Handlingsplan for overgang barnehage/skule		
Dato	TILTAK/ HANDLING	Ansvar
Sep tem ber	Foreldremøte i barnehagen - Barnehagen informerer om samarbeidet med skulane. - Barnehagen har eit felles skjema der foreldra skal skrive under på at dei godkjenner at informasjon vert overlevert. Om det er spesiell informasjon som skal leverast vidare om eit barn, skal foreldra til barnet godkjenne dette på førehand. - Er det "usikkerheit"/bekymring rundt barn, vurderer barnehagen og foreldra om det skal drøftast med PPT.	Barne- hage
Nov em ber	Samarbeidsmøte i barnehagen for barn med særskilte behov. - Heim/barnehage/PPT/skule deltek. Skulen skal møte for å få informasjon tidlegast mogleg før skulestart. - Dersom det er ansvarsgruppe rundt barnet skal rektor på mottakarskule kallast inn til ansvarsgruppe siste barnehageåret.	Barne- hage
15. desem ber	Halvårsvurdering - Frist for halvårsvurdering for hausthalvåret. - Evt. revidering av IOP.	Barne- hage
Januar	Innskriving i skulen - Barn og foreldre får brev med innkalling og skjema som blir levert under innskrivinga. - Rektor gjer eventuelt ny avtale med foreldra dersom det viser seg behov for meir info .(ein tek ikkje opp evtnt, vanskar ved innskriving)	Skule
Febru ar	Samarbeidsmøte barnehage/skule/PPT Pedagogane i barnehagane og skulane og PPT skal ha eit møte på kveldstid, <i>kvart 2. eller 3.år</i>. Barnehage og skule skal presentere <u>innhald, mål, metode</u> i barnehage og skule for å gi barna læring og utvikling i samsvar med lovverket. PPT har og eit innlegg om samarbeid til barnet sitt beste. Drøftingstema: Kva bør barnet mestre/ha erfaring med før det byrjar ?	Barne- hage- , skule- avdelin g og PPT

Start mars	Skule tek kontakt med barnehage for å få vite om det er barn som treng ekstra oppfølging. Barn som barnehagen har ei bekymring for i forhold til utvikling språkleg, motorisk eller sosialt, men som ein ikkje har inne tiltak om spesialundervisning for, skal meldast til skulane innan utgongen av mars. Barnehagen skildrar då: * Kva går vansken/vanskane ut på? * Er bhg styrka i forhold til dette barnet i forhold til bhglova, utan at dei har spesialundervisning. I såfall kva tiltak? * Har bhgen meldt barnet opp for utgreiing av PPT – utan at saka er ferdigbehandla der?	Skule
Februar/ t mars	Samarbeidsmøte/ansvarsgruppemøte (utvida) • Møte mellom foreldre, barnehage, skule og PPT der ein drøftar kva som er viktig for barnet i høve overgang til skule.	Barnehage
Slutt mars	Søknad ressurser <u>Søknadsfrist</u> for ekstra ressursar også til første skuleår. Byggjer på barnehagen sin utarbeidde IOP for barn under § 5.7., PPT si sakkyndige vurdering, og nye behov som eleven vil møte i skulen. Skulen sender samla ein søknad om behov for ekstra ressursar, som i tillegg skal belyse elevar med ITP og spesielle behov. (i samråd med / løyve frå foreldre) Skulen har ansvar for å sende søknad til skuleavdelinga.	Skule
Slutt april/ start	Skulen informerer aktuelle barnehagar om dato for førskuledag / besøksdag. Frist for å melde inn til skulane kor mange barn som skal starte der. Deretter avtale dato for møte der ein kan utveksle informasjon om enkeltbarn/ gruppe. Dersom ein skal navngje nokon av barna, må dette vere klarert med foreldra. Viss barnehagerepr. ikkje kan møte, må det lagast eit skriftleg notat til skulen (med kopi til heimen /løyve frå foreldre).	Skule Barnehage
Mai/juni 15.juni August/ September	Førskuledag Seinast i løpet av mai sender bhgane kartleggingsskjemaet som gjeld alle barn til aktuell skule (sjå tilsendt mal) • Dei enkelte skulane har førskuledagar eller besøksdag. • Skulane sender invitasjon heim til barnet, og informasjon om møtetidspunkt og innhald til barnehagane. • Drøfting av IOP for 1.skuleår med foreldre, barnehage og skule, med utgangspunkt i tilråding og enkeltvedtak. • Frist for å sende IOP til heim, skule, skuleavdeling og PPT om barn som har enkeltvedtak etter opplæringslova. • Etter innhenting av løyve frå foreldra tek skulen kontakt med barnehagen der ein treng meir informasjon om enkeltbarn (	Skule Barnehage (Skulen kan revidere planen f.løpande Skule

Alle barn kartleggast i høve overgang skule - seinast i løpet av mai i forhold til desse punkta:

	Meistrar godt	Meistrar litt	Meistrar ikkje
Kle på seg yttertøy sjølv			
Skifte innekle' når ein er våt			
Felles fokus i gruppe			
Turtaking – rette opp handa			
Blyantgrep			
Skrive namnet sitt			
Kjenne att namnet sitt i trykt tekst			
Delta i regelleikar saman med andre			

Er sjølvstendig aktiv i frileik saman med andre barn – samhandlar bra			
Følgje gruppa si når ein er på tur, med tanke på å gå, følgje beskjedar, følgje reglar for å vere på tur.			
Finmotorikk i høve klipping, teikning			
Grovmotorikk i høve springe, hinke,.			
Meistarar toalettbesøk sjølvstendig			
Arbeide sjølvstendig med førskuleoppg,			
Språkutvikl. snakkar grammatisk rett.			
Språkutvikling: - kan fortelje setningar.			

ALT JEG EGENTLIG TRENGER Å VITE LÆRTE JEG I BARNEHAGEN.
dele med andre. opptre realt. ikke slå.
LEGG TINGENE TILBAKE DER DU FANT DEM.
rydd opp i ditt eget rot.
ikke ta noe som BE OM UNNSKYLDNING
ikke er ditt. NÅR DU SÅRER NOEN.
VASK HENDENE FØR DU SPISER. skyll ned etter deg
på toalettet. DU HAR GODT AV VARME SMÅKAKER OG KALD MELK.
LEV et balansert liv - lær litt og tenk litt og tegn og mal
og syng og dans og lek og arbeid litt mer hver dag.
TA EN LITEN LUR HVER ETTERMIDDAG.
når du går ut i verden, så se opp for trafikken,
hold hverandre i hendene og hold sammen.
VÆR OPPMERKSOM PÅ UNDER.
husk det lille RØTTENE VOKSER NEDOVER OG PLANTEN
VOKSER OPPOVER, OG EGENTLIG ER DET
INGEN SOM VET HVORDAN, ELLER HVORFOR,
frøet som plantes: **MEN SLIK ER VI ALLE SAMMEN.**
GULLFISK OG HAMSTERE OG HVITE MUS
OG TIL OG MED DET LILLE FRØET I BOKSEN
MED SKUMPLAST - ALLE DØR. DET GJØR VI OGSÅ.
og husk de første barnebøkene
og det første ordet du lærte
- det største av alle ord: **SE.**

ROBERT FULGHUM

